

Aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat

**Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie**

Auteur

[Redacted]

TER BESLISSING

Datum

8 augustus 2023

Kenmerk

DGBI / 34285537

nota

Nota Europese Commissie voorstellen: Verordening
voor een platform voor strategische technologieën
voor Europa (STEP)

Kopie aan

[Redacted]

Parafenroute

[Redacted]

Bijlage(n)

1

Aanleiding

- Op 20 juni heeft de Europese Commissie vier voorstellen gepresenteerd:
 - De mid-term review van het Meerjarig Financieel Kader (MTR - MFK)
 - Het Strategic Technologies for Europe Platform (STEP)
 - Herzien Eigenmiddelenbesluit (EMB) en
 - Een mededeling Economische Veiligheidsstrategie (EV)
- In deze nota wordt uw akkoord gevraagd op het BNC-fiche over STEP, waarvoor EZK penvoerder is. Het STEP-voorstel is onderdeel van de MTR MFK. Het BNC-fiche EV (BZ penvoerder in nauwe samenwerking met EZK) wordt apart aan u voorgelegd voor akkoord. Over de overige fiches uit dit pakket (MTR-MFK en EMB, FIN en BZ penvoerder) wordt u separaat via de gebruikelijke route geïnformeerd.
- De vier fiches worden op 16 augustus in het BNC-overleg besproken, gaan naar de Coco van 22 augustus en zullen na goedkeuring in de MR van 25 augustus naar de Kamer worden verstuurd.

Geadviseerd besluit

- U kunt akkoord gaan met de Nederlandse inzet op het STEP-voorstel zoals uitgewerkt in bijgevoegd BNC-fiche.

Kernpunten

Inhoud voorstel

- STEP beoogt de Europese leiderschapspositie op kritieke en opkomende technologieën voor de groene en digitale transitie uit te bouwen om de achterstand ten opzichte van derde landen te verkleinen; en om privaat kapitaal te mobiliseren om de concurrentiepositie van Europese bedrijven op strategische technologieën te verstevigen.

- De Commissie beoogt dit onder andere bereiken door ophoging van vier Europese fondsen:
 - het InvestEU-programma (Europese financieringsinstrumenten),
 - de Europese Innovatieraad (ondersteunt innovatie, van fundamenteel onderzoek tot start-ups en scale-ups. onderdeel van Horizon Europe),
 - het Innovatiefonds (financieringsprogramma's voor de demonstratie van innovatieve koolstofarme technologieën). Deze ophoging is alleen bedoeld voor landen met een lager BBP dan het EU gemiddelde.
 - Europees Defensiefonds (stimuleren defensie industrie)
- Daarnaast voorziet het voorstel ook een vrijwillige mogelijkheid tot herprioritering van de fondsen onder het cohesiebeleid en de Herstel en Veerkracht Faciliteit.
- STEP sluit aan bij prioritaire EZK-beleidsdoelen zoals beschreven in onder andere het Perspectief op de Economie en draagt bij aan de invulling van de kabinetsvisie op open strategische autonomie en de oproepen van de Tweede Kamer om concrete stappen te zetten op de afbouw van strategische afhankelijkheden.

Financiën

- Gezien de huidige kabinetslijn en demissionaire status van het kabinet is steun van het voorstel van de Commissie om €10 miljard aan extra middelen aan deze fondsen toe te bedelen nu niet aan de orde, ondanks de aansluiting van STEP bij prioritaire doelen van het kabinet.
-

Beoordeling

- In de beoordeling van het voorstel onderschrijft het kabinet de doelen van STEP. Wel zet het vraagtekens bij de voorgestelde uitwerking van het voorstel via de gekozen bestaande fondsen en staat het negatief tegenover extra middelen. Belangrijkste bezwaren:
 - De mogelijkheid om binnen de fondsen onder het cohesiebeleid tot een eenmalige verhoogde voorfinanciering van 30% en 100% EU-cofinanciering van STEP-projecten is te ruim, in het licht van fraudegevoeligheid en het ontbreken van mogelijkheden tot opschorting bij het niet naleven van vereisten rondom *rule of law*.
 - De openstelling van het budget voor grote bedrijven in meer-ontwikkelde gebieden voor lidstaten met een bbp per capita lager dan het EU-gemiddelde kan leiden tot een aantasting van het gelijke speelveld en leidt mogelijk tot verplaatsing van bedrijven.
 - De geografische oormerking onder het Innovatiefonds waardoor het excellentie-criterium minder gewaarborgd is, en het voor Nederlandse projectvoorstellen binnen dit deel van Innovatiefonds onmogelijk wordt om in aanmerking te komen voor financiering.
 - De doelmatigheid van, en mate waarin, een *Sovereignty Seal* (kwaliteitslabel) private financiering kan mobiliseren en niet vooral een indicatie is dat een project in aanmerking komt voor (meer)

publieke financiering, waardoor private investeerders juist worden ontmoedigd.

Kenmerk
DGBI / 34285537

Proportionaliteit

- Het oordeel van het kabinet ten aanzien van de proportionaliteit is deels positief deels negatief. Deels positief omdat extra middelen voor STEP een bijdrage zouden kunnen leveren aan de proactieve EZK-agenda op onder meer concurrentievermogen en kabinetsdoelstellingen voor de afbouw van risicovolle strategische afhankelijkheden. Deels negatief omdat het kabinet oordeelt dat de voorgestelde budgetverhoging verder gaat dan noodzakelijk, conform het staand beleid omtrent MFK.

Toelichting

- Voor de MFK MTR stelt de Commissie beleidsmatige en technische aanpassingen aan het MFK voor ter hoogte van € 99 miljard (€ 66 miljard extra vastleggingen en € 33 miljard aan leningen). De beleidsmatige aanpassingen zien op extra middelen voor meerjarige financiële steun aan Oekraïne (€ 50 miljard), extra middelen voor migratie, het versterken van partnerschappen met derde landen en externe uitdagingen (€15 miljard) en een Strategic Technologies for Europe Platform (€ 10 miljard).
- Het STEP-voorstel bevat vier elementen die moeten bijdragen aan het financieren van de doelstellingen: 1) flexibiliteit in bestaande Europese programma's ten behoeve van STEP doeleinden; 2) aanvullende middelen voor een aantal bestaande Europese programma's via het MFK; 3) een kwaliteitslabel dat toegang tot financiering voor STEP-doelen faciliteert; en 4) een digitaal platform met informatie over financieringsmogelijkheden voor STEP-projecten. In totaal stelt de Commissie € 10 miljard aan extra middelen voor STEP voor door een verhoging van de bestaande MFK-plafonds.
- Een meerderheid van de lidstaten steunt de STEP-doelen. Ook wordt het door de meeste lidstaten als positief ervaren dat het voorstel beoogt om bestaande fondsen te stroomlijnen. Veel lidstaten staan echter kritisch tegenover het voorstel om € 10 miljard vrij aan extra middelen vrij te maken voor STEP als onderdeel van de MTR MFK.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

[Redacted content]

Kenmerk
DGBI / 34285537

[Redacted text block]

[Redacted text block]

¹ Decommitteringen treden op wanneer middelen die aan eindbegunstigden zijn toegezegd niet worden uitgegeven waardoor ze terugvloeien naar de Europese begroting.

² Europees Fonds voor de Regionale Ontwikkeling (EFRO), Europees Sociaal Fonds+ (ESF+) en/of het fonds voor een Rechtvaardige Transitie (Just Transition Fund, JTF)